
Γεωαρχαιολογία –
Ανάπτυξη Δεξιοτήτων
σε Σύγχρονες
Μεθόδους και
Τεχνικές

---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Γεωαρχαιολογία – Ανάπτυξη Δεξιοτήτων σε Σύγχρονες Μεθόδους και Τεχνικές»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Γεωαρχαιολογία – Ανάπτυξη Δεξιοτήτων σε Σύγχρονες Μεθόδους και Τεχνικές»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σκοπός του προγράμματος είναι η εκπαίδευση των συμμετεχόντων/ουσών σε θέματα γεωαρχαιολογίας και γεωχρονολογήσεων, καθώς και η συστηματοποίηση και διεύρυνση των γνώσεών τους σε μεθόδους και τεχνικές της γεωαρχαιολογίας, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα διδαχθούν γεωλογικούς και γεωμορφολογικούς παράγοντες που έπαιξαν ρόλο σε αρχαίες κοινωνίες, στην εξέλιξή τους ή ακόμα και στην εξαφάνισή τους, αλλά και την αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος η οποία έχει διαμορφώσει το σημερινό τοπίο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε συγκεκριμένες και εφαρμόσιμες μεθόδους διεξαγωγής μιας γεωαρχαιολογικής μελέτης, στον χερσαίο και υποθαλάσσιο χώρο, αλλά και σε θέματα ανάδειξης και προστασίας αρχαιολογικών χώρων καθώς και της ευαλωτότητάς τους σε φυσικά φαινόμενα κλιματικών αλλαγών. Απώτερος σκοπός του προγράμματος είναι να μπορούν οι εκπαιδευόμενοι/ες να αξιοποιούν πρακτικά τις γνώσεις τους, προκειμένου να διεξάγουν ολοκληρωμένες

ενάλιες και χερσαίες γεωαρχαιολογικές μελέτες, να συνεργάζονται με άλλες συναφείς ειδικότητες και να αξιοποιούν μεθόδους πρόβλεψης και αντιμετώπισης επικινδυνότητας αρχαιολογικών χώρων.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

► **απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ ΤΕΙ** της ημεδαπής και της αλλοδαπής

Ειδικότερα το πρόγραμμα απευθύνεται:

- α) σε αρχαιολόγους, που επιθυμούν να εξειδικευθούν σε θέματα γεωαρχαιολογίας, συνδυάζοντας τις γνώσεις της αρχαιολογίας με την γεωλογία και τη γεωμορφολογία,
- β) σε επιστήμονες περιβάλλοντος, που επιθυμούν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους σε θέματα γεωαρχαιολογίας, ώστε να μπορούν να κατανοούν καλύτερα την αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα,
- γ) σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης που διδάσκουν Γεωγραφία, Ιστορία, Μελέτη Περιβάλλοντος.

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- Κατοχή προσωπικού e-mail
- Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών
- Πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «*αυτονομία*», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση

που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικώς με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **10 θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μάθημα - Εισαγωγή: Βασικές Έννοιες και Ορισμοί

Διδακτική Ενότητα 1: Βασικές Έννοιες και Ορισμοί

Μάθημα - Εισαγωγή στη Γεωαρχαιολογία

Διδακτική Ενότητα 1: Τι είναι η Γεωαρχαιολογία/Χρησιμότητα

Διδακτική Ενότητα 2: Εισαγωγή σε Βασικές Έννοιες

Μάθημα - Αρχαιολογία και Περιβάλλον

Διδακτική Ενότητα 1: Κλιματικές Αλλαγές, Ιστορικό Αρχείο της Γης, Παγετώδεις-Μεσοπαγετώδεις Περίοδοι

Διδακτική Ενότητα 2: Αστρονομική Θεωρία - Κύκλοι του Milankovitch. Ισοτοπικά στάδια.

Διδακτική Ενότητα 3: Σχέση Αρχαιολογίας και Περιβάλλοντος ως Βασική Παράμετρος Διαμόρφωσης των Πολιτισμικών Φάσεων

Διδακτική Ενότητα 4: Βραχυπρόθεσμες και Μακροπρόθεσμες Διεργασίες

Μάθημα - Μεταβολές Θαλάσσιας Στάθμης

Διδακτική Ενότητα 1: Μεταβολές Θαλάσσιας Στάθμης

Διδακτική Ενότητα 2: Βιολογικοί Δείκτες Θαλάσσιας Στάθμης

Διδακτική Ενότητα 3: Αρχαιολογικοί Δείκτες Θαλάσσιας Στάθμης

Διδακτική Ενότητα 4: Γεωμορφολογικοί Δείκτες Θαλάσσιας Στάθμης

Μάθημα - Βασικές Μέθοδοι Γεωχρονολόγησης

Διδακτική Ενότητα 1: Η Μέθοδος του 14C

Διδακτική Ενότητα 2: Οι Μέθοδοι της Θερμοφωταύγειας και Οπτικά Διεγερμένης Φωταύγειας

Διδακτική Ενότητα 3: Άλλες Μέθοδοι Χρονολόγησης

Μάθημα - Μέθοδοι και Τεχνικές στην Γεωαρχαιολογία I

Διδακτική Ενότητα 1: Ανασύσταση Αρχαιοπεριβάλλοντος και Παράκτιων Περιοχών

Διδακτική Ενότητα 2: Μέθοδοι και Τεχνικές στο Πεδίο: Συλλογή Υλικών από το Αρχαιολογικό Περιβάλλον

Διδακτική Ενότητα 3: Μέθοδοι και Τεχνικές στο Πεδίο: Γεωτρήσεις

Διδακτική Ενότητα 4: Χαρτογράφηση και Αποτύπωση στο Πεδίο με Νέες Τεχνολογίες

Διδακτική Ενότητα 5: Μέθοδοι και Τεχνικές στο Πεδίο: Υποβρύχια Επισκόπηση, Φωτογραφία ως Μέσο Τεκμηρίωσης, Ασφάλεια Καταδύσεων στις Γεωαρχαιολογικές Εφαρμογές, Γεωαρχαιολογικό Πεδίο

Διδακτική Ενότητα 6: Μέθοδοι Ανάδειξης Γεω-Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Μάθημα - Μέθοδοι και Τεχνικές στην Γεωαρχαιολογία II

Διδακτική Ενότητα 1: Μέθοδοι και Τεχνικές στο Εργαστήριο

Διδακτική Ενότητα 2: Διαχείριση, Ανάλυση και Παρουσίαση Δεδομένων με Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών

Διδακτική Ενότητα 3: Σύνδεση και Ταξινόμηση Ευρημάτων και Σύγκριση με Παρόμοια Ευρήματα άλλων Θέσεων

Διδακτική Ενότητα 4: Διαχείριση Αρχαιολογικών Υπολειμμάτων - Αξιολόγηση και Κατηγοριοποίηση Καταλοίπων

Διδακτική Ενότητα 5: Ανασύνθεση Οικισμών με τον Περιβάλλοντα Χώρο τους

Διδακτική Ενότητα 6: Ερμηνεία Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας - Εργαλεία

Μάθημα - Περιβάλλον και Άνθρωπος - Αρχαιότητα και Σήμερα

Διδακτική Ενότητα 1: Εξέλιξη του Αναγλύφου ως Παράγοντας Επιλογής Αρχαιολογικών Θέσεων

Διδακτική Ενότητα 2: Ανθρωπογενείς Επιπτώσεις στην Εξέλιξη του Αναγλύφου

Διδακτική Ενότητα 3: Παραδείγματα Γεωαρχαιολογικών Μελετών στον Ελληνικό και Ευρύτερο Μεσογειακό Χώρο

Διδακτική Ενότητα 4: Προβλήματα Ανεύρεσης, Ανάδειξης και Προστασίας Αρχαιολογικών Χώρων σε Σχέση με Διεργασίες Διάβρωσης ή Απόθεσης

Μάθημα - Ενάλια Αρχαιολογία

Διδακτική Ενότητα 1: Γεωαρχαιολογικές Τεχνικές - Εντοπισμός, Συντήρηση, Μελέτη, Ανάδειξη Καταλοίπων Ενάλιας Αρχαιολογίας

Διδακτική Ενότητα 2: Εφαρμογές στο Πεδίο - Από το Πεδίο στην Επιστημονική Εργασία

Διδακτική Ενότητα 3: Μέθοδοι Ανάδειξης Υποβρύχιας Γεω-Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Μάθημα - Κλιματική Αλλαγή και Πολιτιστική Κληρονομιά

Διδακτική Ενότητα 1: Επικινδυνότητα Αρχαιολογικών Χώρων από Φυσικά Φαινόμενα Κλιματικών αλλαγών, Πρόβλεψη και Αντιμετώπιση

Διδακτική Ενότητα 2: Πρόβλεψη και Αντιμετώπιση Επικινδυνότητας Αρχαιολογικών Χώρων